

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

სკოპინგის დასკვნა №28

22.02.2019

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: მდ. გუბაზეულზე „გუბაზეული 6“ ჰესის მშენებლობის და ექსპლუატაციის პროექტი

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „შელერი“, ქ. ქუთაისი, მ.ბუხაიძის ქ., II მ/რ., N 13, ბ. 45.

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტი, სოფ. ქვაბლა

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 10.09.2018

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „ენვისო“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „შელერის“ მიერ წარმოდგენილია ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტის სოფ. ქვაბლას მიმდებარე ტერიტორიაზე, მდ. გუბაზეულზე „გუბაზეული 6“ ჰესის მშენებლობის და ექსპლუატაციის პროექტის სკოპინგის ანგარიში.

სკოპინგის ანგარიშში განხილული პროექტის მიზანს წარმოადგენს გუბაზეული 6 ჰესის (შემდგომში ჰესი) მოწყობა და ექსპლუატაცია დასავლეთ საქართველოში, გურიის რეგიონში, ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტში, მდ. გუბაზეულზე. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად წინასწარი კვლევისა და საპროექტო სამუშაოების დროს შემუშავებული იქნა ორი ალტერნატიული სქემა:

- ალტერნატივა I - ნიშნულები 487,0 მ.ზ.დ - 442,0 მ.ზ.დ
- ალტერნატივა II - ნიშნულები 510,6 მ.ზ.დ. - 440,0 მ.ზ.დ

ვარიანტების შედარების შედეგად უპირატესობა მიენიჭა მეორე ალტერნატივას მდინარის მონაკვეთზე N510,6მ-სა და N440,0მ ნიშნულებს შორის.

წარმოდგენილი საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს დასავლეთ საქართველოში, გურიის რეგიონი, ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტში, მდ. გუბაზეულზე, 510,6 მ-დან 440,0-მდე ნიშნულებს შორის და მიეკუთვნება მთისწინეთის ზონას. ტერიტორიის ახლოს მდებარეობს „ნაბელავის“ მინერალური წყლების საბადო. გუბაზეული 6 ჰესი ასევე მდებარეობს კურორტ ბახმაროს მიმართულებით მიმავალ გზატკეცილზე. მანძილი ობიექტიდან კურორტ ბახმარომდე 25 კმ-ს შეადგენს.

შერჩეულია ჰესის მოწყობის დერივაციული სქემა, რომელშიც დაწნევა იქმნება დერივაციით. ექსპლუატაციაში შესვლის შემდგომ ჰესის მიერ გამოიმუშავებული ელექტროენერგია ჩაერთვება სახელმწიფო ელექტროსისტემაში.

დაბალზღურბლიანი წყალსაშვიანი ბეტონის კაშხალის სიმაღლე შეადგენს 4,0მ-ს, კაშხლის ძირი, მიწის ზედაპირზე არის 506,6მ ნიშნულზე, ხოლო თხემის ნიშნულია 510,6მ.

სადერივაციო ლითონის მილსადენის დიამეტრი იქნება 2 მ, ხოლო სიგრძე 1595 მ. სატურბინე მილსადენის ჰესის შენობის უშუალო სიახლოვეს მილსადენი გაიყოფა ორ მიმართულებად, თითოეული სიგრძით 7 მეტრი, დიამეტრით 1000მმ.

გამომუშავებული წყლის გაყვანა ხდება წყალგამყვანი არხის მეშვეობით. მართკუთხა განივკვეთის რკინაბეტონის დახურული არხის სიგრძეა 55 მ. გამყვანი არხიდან წყალი ჩაედინება მდ. გუბაზეულში 440,0მ ნიშნულზე.

ჰესის შენობა განთავსებულია სადაწნეო მილსადენის ბოლოს. შენობის სიმაღლე 15.0 მეტრია, ხოლო მისი ზომები გეგმაში - 15,4×26,4 მეტრი. ჰიდროელექტროსადგურის შენობაში გათვალისწინებულია ორი ჰორიზონტალურდერმიანი ჰიდროაგრეგატების დამონტაჟება ("ფრენსისის" ტიპის სინქრონული გენერატორით). ტურბინის მაქსიმალური დაწნევაა 69,95მ, ხოლო ნომინალური - 68,89მ-ია, თითოეული ტურბინის საანგარიშო წყლის ხარჯია 4,20მ³/წმ. ელექტროტექნიკური, ჰიდრომალოვანი და მექანიკური მოწყობილობების მონტაჟისთვის ჰესის შენობაში გათვალისწინებულია ხიდურა ამწე ტვირთამწეობით 15ტ.

საპროექტო 35 კვ ქვესადგური "გუბაზეული 6" საპარო ელექტროგადამცემი ხაზით დაუკავშირდება არსებულ 35 კვ ელექტროგადამცემ ხაზს. საპროექტო 35 კვ ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზის სიგრძე შეადგენს 0,2 კმ-ს.

საპროექტო ჰესის სადერივაციო მილსადენიდან უახლოესი მოსახლე მდებარეობს დაახლოებით 55 მეტრის დაშორებით.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა მოეწყო ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტის სოფ. ქვაბლას ადმინისტრაციული ერთეულის შენობაში. საჯარო განხილვაზე დამსწრე საზოგადოების მხრიდან გამოითქვა შენიშვნები/წინადადებები პროექტთან დაკავშირებით, რაც აისახა სკოპინგის დასკვნაში. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე საზოგადოების მხრიდან სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები წარმოდგენილი არ ყოფილა. პროექტის სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვის შემდგომ მოხდა ადგილზე საპროექტო ტერიტორიის დათვალიერება და გამოვლინდა შემდეგი გარემოება: სს „ზოტი ჰიდროს“ მიერ სამინისტროში ასევე წარმოდგენილი იყო „ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტში ზოტი ჰესების კასკადის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის" პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში, ხოლო აღნიშნული პროექტის და „გუბაზეული 6 ჰესის" საპროექტო არეალის ადგილზე საველე დათვალიერებისას გამოვლინდა ზემოაღნიშნული პროექტების ურთიერთგადაფარვა, კერძოდ „ზოტის ჰესების კასკადის" სადაწნეო მილსადენის და ჰესის შენობის ტერიტორიის 700 მეტრიანი მონაკვეთი ფარავდა „გუბაზეული 6 ჰესის" სათავე ნაგებობის და სადერივაციო მილსადენის ტერიტორიას, ხოლო სიმაღლითი ნიშნულების სხვაობა შეადგენდა 50 მეტრს, რაც ასევე საჭიროებდა დაზუსტებას. აღნიშნულიდან გამომდინარე განხორციელდა კომპანიებს შორის ურთიერთშეთანხმება და შპს შელერმა მიიღო გადაწყვეტილება საპროექტო არეალის შემცირების თაობაზე, რის საფუძველზეც შესაბამისი ცვლილება შევიდა მემორანდუმში და გუბაზეული ჰესის საპროექტო ნიშნულებად განისაზღვრა 510,6 და 440 მ ნიშნულები.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად შესწავლილ იქნა სამშენებლო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი“-ს მე-10 მუხლის შესაბამის ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი“-ს მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი** უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესასწავლი ინფორმაცია, გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
4. **გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
 - პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
 - პროექტის აღწერა;
 - ჰესის ინფრასტრუქტურის ობიექტების აღწერა;
 - ქვესადგურის და ეგხ-ს აღწერა;
 - ჰესის ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები (სადაწნეო მილსადენის დიამეტრი, სისქე და სხვა), ქვესადგურის და ეგხ-ს პარამეტრები;
 - ჰესის, ქვესადგურის და ეგხ-ს შემადგენელი ობიექტების, მისასვლელი გზების, სანაყაროებისა და სამშენებლო ბანაკის shp ფაილები.
 - ჰესის ძირითადი ინფრასტრუქტურის დაშორება მოსახლეობასთან კონკრეტული მანძილების მითითებით;
 - ქვესადგურის და ეგხ-ს დაშორება მოსახლეობასთან კონკრეტული მანძილების მითითებით;
 - საპროექტო ჰესის ძირითადი ტექნიკური მახასიათებლების ცხრილი და პროექტის განმარტებითი ბარათი, ყველა შემადგენელი ჰიდროტექნიკური ნაგებობების აღწერით. მათ შორის ქვესადგური და ეგხ;
 - პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები: შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, ჰესის ინფრასტრუქტურული ობიექტების განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივა;
 - ძალური კვანძის, ქვესადგურის და ეგხ-ს ადგილმდებარეობის ალტერნატივები; ალტერნატივის დადებითი და უარყოფითი მხარეებით შეფასება, გეოლოგიურ და ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედების თვალსაზრისით.
 - თევზსავალი და თევზამრიდი ნაგებობების აღწერა და მისი ფუნქციონირების შესახებ ინფორმაცია, მათ შორის თევზსავალის ზედა და ქვედა ნიშნულები, პარამეტრები, ჰიდრავლიკური გაანგარიშების შედეგები (იმისათვის, რომ შესაძლებელი იყოს იქთიოფაუნაზე ზეგავლენის პროგნოზირება);
- 4.1 **სამშენებლო სამუშაოების განხორციელების შესახებ ინფორმაცია კერძოდ:**
 - მისასვლელი გზების საჭიროებისა და აღნიშნული გზების მშენებლობასთან დაკავშირებული საკითხები;
 - ქვესადგურისა და ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობასთან დაკავშირებული საკითხები;
 - მცენარეული და ნიადაგის საფარის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია; (ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);
 - როგორი თანმიმდევრობით (ვადების მითითებით) განხორციელდება ჰესის და ასევე მისი ინფრასტრუქტურის მშენებლობა;
 - მშენებლობაზე და მისი ოპერირების პროცესში დასაქმებული ადამიანების საერთო რაოდენობა მათ შორის დასაქმებულთა ადგილობრივების წილი;

- მშენებლობაში გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი და რაოდენობა;
- რა მეთოდით იგეგმება სადერივაციო მილსადენის მშენებლობა და როგორი წესით იქნება უზრუნველყოფილი მილსადენის გაყვანა;
- როგორ მოხდება წარმოქმნილი გამონამუშევარი ქანების მართვა. იგეგმება თუ არა მათი გამოყენება როგორც ინერტული მასალა გზების ან ჰესების ინფრასტრუქტურის მშენებლობის პროცესში. თუ იგეგმება მიახლოებითი გაანგარიშება პროცენტებში და ინფრასტრუქტურის დეტალური აღწერა;
- სად იგეგმება მშენებლობაში გამოყენებისთვის უვარგისი ქანების დროებითი და საბოლოო განთავსება. კერძოდ, ფუჭი ქანების განთავსების (სანაყაროების) ადგილმდებარეობის კოორდინატები და შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტაცია;
- სად მოხდება ობიექტების მშენებლობისთვის საჭირო ინერტული მასალების მოპოვება;
- წარმოდგენილი უნდა იყოს ქვესადგურის და ეგზ-ს განთავსების კოორდინატები და ფართობები, ა
- ჰესის შენობიდან მდინარეში წყლის გამყვანი არხის პარამეტრები (სიგრძე, სიგანე, კვეთი და სხვ.);
- სადერივაციო მილსადენზე გათვალისწინებულია თუ არა გადასასვლელების მოწყობა (მათი რაოდენობა და ადგილმდებარეობები);
- სამშენებლო მასალების დამამზადებელი ობიექტების შესახებ ინფორმაცია;

4.2 ძირითადი სამშენებლო ბანაკის განთავსების შესახებ ინფორმაცია მათ შორის:

- სამშენებლო ბანაკის გენ-გეგმა;
- ბანაკის განთავსების ადგილის კოორდინატები და მისი ფართობი;
- ბანაკზე ჰესის მშენებლობის მომსახურებისთვის არსებული და გათვალისწინებული ინფრასტრუქტურის ჩამონათვალი და დახასიათება;
- როგორ მოხდება სამშენებლო ბანაკის სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური წყალმომარაგება, ტერიტორიაზე არსებობს თუ არა წყლის სამარაგო რეზერვუარი;
- როგორ გადაწყდება ბანაკზე წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხი: ტერიტორიაზე გათვალისწინებული საასენიზაციო ორმოს ტევადობა; საწარმოო ჩამდინარე წყლებისთვის არსებობს თუ არა სასედიმენტაციო გუბურები; ძირითად სამშენებლო ბანაკზე გათვალისწინებული საწვავის შესანახი რეზერვუარის ტიპი და ტევადობა;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე წყალმომარაგებისა და ჩამდინარე წყლების არინების საკითხები;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროცესში მოსალოდნელი ნარჩენების შესახებ მონაცემები;

4.3 საპროექტო დერეფანში ჩატარებული გეოლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

- საპროექტო უბნის გეოლოგიური აგებულება;
- რეგიონის ზოგად გეოლოგიური რუკა;
- რელიეფი (გეომორფოლოგია);
- საპროექტო დერეფნის საინჟინრო-გეოლოგიურ რუკა, საინჟინრო-გეოლოგიური ჭრილები;
- საპროექტო რაიონის გეომორფოლოგიური, გეოლოგიური, ჰიდროგეოლოგიური, სეისმური და ტექტონიკური პირობების აღწერა;
- საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები (მათ შორის საპროექტო ტერიტორიის სივრცეში არსებული საშიში გეოლოგიური პროცესების აღწერა);
- საპროექტო დერეფანში ჩატარებული საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის შედეგები. მათ შორის ყურადღება უნდა გამახვილდეს, საპროექტო დერეფანში საშიში გეოდინამიკური პროცესების (მეწყერი, ეროზია, ქვათაცვენა) განვითარების

თვალსაზრისით რთული უბნების ადგილმდებარეობებსა და აღწერაზე. მოცემული უნდა იყოს გასატარებელი პრევენციული ღონისძიებები (დამცავი ნაგებობები, ფერდობების დატერასება და ა.შ.)

- მშენებლობის დაწყებამდე საპროექტო დერეფანში ჩასატარებელი დეტალური საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევების სამუშაო პროგრამა (ჭაბურღილების რაოდენობა, ადგილმდებარეობა, ლაბორატორიული კვლევები გრუნტების ლაბორატორიული კვლევის შედეგები და ა.შ.);
- გეოლოგიური კვლევის შედეგების გათვალისწინებით შემუშავებული დასკვნები და რეკომენდაციები;

4.4 ჰიდროლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

- მდინარე გუბაზეულის ჰიდროლოგია;
- დეტალური ინფორმაცია მდინარის საშუალო წლიურ ხარჯებზე და ჩამონადენის შიგაწლიურ განაწილებაზე;
- დეტალური ინფორმაცია მაქსიმალურ ჩამონადენზე, მინიმალურ ჩამონადენზე, მყარ ნატანზე;
- ეკოლოგიური (სანიტარული) ხარჯი (ასევე მისი დადგენის მეთოდოლოგია);
- დეტალური ინფორმაცია ჰესის მიერ ასაღები წყლის რაოდენობებზე 10%, 50% და 90%-იანი უზრუნველყოფისათვის;
- სადაწნეო მილსადენის გადამკვეთი მუდმივი და დროებითი ნაკადების შესახებ ინფორმაცია;
- ღვარცოფული ნაკადების შესახებ ინფორმაცია და საჭიროების შემთხვევაში ღვარცოფსაწინააღმდეგო ღონისძიებები კალაპოტური პროცესების და ნაპირსამაგრი სამუშაოების შესახებ;

4.5 ინფორმაცია სათავე კვანძების ქვედა ბიეფში გადადინებული ნამეტი წყლის ენერჯის ჩამქრობი ჭების შესახებ;

4.6 გზშ-ს ანგარიშში აუცილებელია აისახოს ინფორმაცია, რომელიც გამორიცხავს სასმელი წყლის დაბინძურების რისკებს. აქედან გამომდინარე გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- ჰესის შენობაში გათვალისწინებული ჰიდროტურბინების დეტალური აღწერა, ნამუშევარ წყალში ზეთების შერევის რისკების გათვალისწინებით;
- ჰიდროტურბინების გაგრილების სისტემის აღწერა და გამაგრილებელი სისტემაში გამოყენებული წყლის მართვის საკითხები;

4.7 ბიოლოგიური გარემო: საპროექტო ტერიტორიის ფლორისა და მცენარეული საფარის დეტალური აღწერა; საქართველოს იშვიათი და წითელი ნუსხის სახეობები, რომლებიც გვხვდება დაგეგმილ საპროექტო დერეფანში; ხმელეთის ფაუნა; საპროექტო დერეფანში გავრცელებული საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილი ცხოველთა სახეობები; საკვლევი არეალი და საველე კვლევის მეთოდები, სენსიტიური ადგილები, საველე კვლევის შედეგები;

4.8 მდ. გუბაზეულის იქთიოფაუნა;

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება მათ შორის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ემისიები სამშენებლო ტექნიკის მუშაობისას, სამშენებლო მასალების დამამზადებელი ობიექტებიდან, გაბნევის ანგარიში;

- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და საშიში გეოდინამიკური პროცესები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- საშიში გეოლოგიური პროცესების შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა საპროექტო ობიექტის მშენებლობა-ექსპლუატაციის პერიოდში, დამცავი ღონისძიებების მითითებით;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- კალაპოტის შევიწროებით, ნაპირსამაგრი, ღვარცოფსაწინააღმდეგო და სხვა ღონისძიებებით გამოწვეული ზეგავლენის შეფასება დასახლებულ პუნქტებზე;
- ზემოქმედება ზედაპირულ წყლებზე მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკი, მდინარის კალაპოტში წყლის ხარჯის შემცირება და სავალდებულო ეკოლოგიური ხარჯი, შესაბამისი ზემოქმედება და შემარბილებელი ღონისძიებები, ასევე ავტომატური დონემზომის გათვალისწინება (წყლის ხარჯის მუდმივად გაზომვის მიზნით); ზემოქმედება ნატანის მოძრაობაზე;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება „ნაბელღავის“ მინერალური წყლების საბადოზე;
- ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიაზე არსებულ მცენარეებზე. მათზე ზემოქმედების (ჭრის, დატბორვის) შემთხვევაში, წარმოდგენილ იქნას, ინფორმაცია ზემოქმედებას დაქვემდებარებული ხე-მცენარეების შესახებ სახეობების და რაოდენობის მითითებით. ზემოქმედება ეროვნული კანონმდებლობითა და საერთაშორისო ხელშეკრულებებით დაცულ სახეობებზე და ჰაბიტატებზე. ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საკომპენსაციო ღონისძიებებზე, მათ შორის, საჭიროების შემთხვევაში ჰაბიტატის აღდგენის ღონისძიებებზე.
- სათანადო კვლევაზე დაყრდნობით მომზადებული ინფორმაცია, უშუალოდ პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ ცხოველებზე (განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილდეს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით და საქართველოს "წითელ ნუსხით" დაცულ სახეობებზე), მათ შორის წყალზე დამოკიდებულ ცხოველებზე, მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე, შემარბილებელ ღონისძიებებზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე. წარმოდგენილ იქნას ზემოაღნიშნული კვლევის შედეგები;
- აისახოს სათანადო კვლევაზე დაყრდნობით მომზადებული დეტალური ინფორმაცია, პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ იქთიოფაუნაზე, მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე. ასევე, დეტალური ინფორმაცია თევზამრიდის შესახებ;
- ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების თავი;
- ზემოაღნიშნული კვლევების შედეგების საფუძველზე, მონიტორინგის გეგმაში აისახოს, ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე ზემოქმედებაზე დაკვირვების საკითხი;
- ნარჩენების მართვის საკითხები, ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, მიწის საკუთრებასა და გამოყენებაზე, რესურსების შეზღუდვა, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;

- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი გარემოს მონიტორინგის გეგმა;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზმ-ს ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- ჰესის განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით);
- ჰესის შემადგენელი ობიექტების საპროექტო ნახაზები (ზომების მითითებით), კერძოდ: ჰესის გენ-გეგმა (ექსპლიკაციით); სათავე კვანძების გეგმა და ჭრილი; საგენერატორო შენობის გეგმა და ჭრილი; თევზსავალის გეგმა და ჭრილი; ქვესადგურის გეგმა; სადაწნეო მილსადენების ტიპური განივი კვეთი, გეგმა და ჭრილი (შესაბამისი აღნიშვნები).

6. გზმ-ს ანგარიშში ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- ინფრასტრუქტურული ობიექტების ძირითადი ტექნიკური პარამეტრები ერთიანი ცხრილის სახით;
- აეროფოტო სურათზე (მაღალი გარჩევადობით) დატანილი საპროექტო არეალის სქემატური რუკა ბეჭდური და ელექტრონული ფორმით (A3 ფორმატი; Shape ფაილი WGS_1984_37N(38N) პროექციით), სადაც მოცემული იქნება:
 - ჰესის ინფრასტრუქტურული ობიექტები (სათავე ნაგებობა, კაშხალი, სადერივაციო მილსადენი, წყალსაცავის, ჰესის შენობა, ქვესადგური, ეგზ, სადაწნეო მილსადენი, მისასვლელი გზები, სამშენებლო ბანაკები, სამშენებლო მოედნები, სანაყაროს ტერიტორია);
- მეთოდოლოგია (მათ შორის სხვა ქვეყნის), რომლის მიხედვითაც იქნა დათვლილი მდინარის ეკოლოგიური ხარჯი;
- ისტორიულად ან/და დაკვირვების შედეგად არსებული მონაცემებზე დაყრდნობით მდინარის ხარჯის აბსოლუტური მინიმალური და მაქსიმალური ხარჯების შესახებ ინფორმაცია;
- მდინარის სიგრძე და სიგანე (როგორც საერთო, ისე საპროექტო კვეთში არსებული);
- საპროექტო არეალში, როგორც წყალმიმღების/დამბის ზედა ასევე მის ქვედა ბიეფში, მდინარის შენაკადების შესახებ ინფორმაცია, მანძილებისა და აღნიშნული შენაკადების მიერ გატარებული ხარჯის მითითებით;
- პროექტით წარმოდგენილი 39721 კვ.მ. ფართობიდან (shp-ფაილი), 2011 წლის 4 აგვისტოს №299 დადგენილებით დამტკიცებული სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების მიხედვით - 12069 კვ.მ. ფართობი მდებარეობს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ ტყის ფონდში. შესაბამისად სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე საქმიანობა უნდა შეთანხმდეს ტყის ფონდის მართვის უფლების მქონე ორგანოსთან;
- ვინაიდან, საპროექტო ტერიტორიის ახლოს მდებარეობს „ნაბელავის“ მინერალური წყლების საბადო, ასევე სასარგებლო წიაღისეულის სალიცენზიო ტერიტორიები, საკითხი უნდა შეთანხმდეს სსიპ წიაღის ეროვნულ სააგენტოსთან/ლიცენზიის მფლობელ ორგანიზაციებთან და წარმოდგენილი იყოს შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტი.

ცხრილი 1. ეკოლოგიური ხარჯის პროცენტული მაჩვენებლები თვეების მიხედვით.

თვე	იანვ	თებ	მარტი	აპრ	მაისი	ივნისი	ივლის ო	აგვისტ	სექტემ	ოქტომ	ნოემბ	დეკემბ
მდინარის ბუნებრივი ხარჯი თვეების მიხედვით												
საშუალო თვიური ხარჯები, მ ³ /წმ												
ენერგეტიკული ხარჯი თვეების მიხედვით (ჰესის მიერ ასაღები ხარჯი)												
საშუალო თვიური ენერგეტიკული ხარჯები, მ ³ /წმ												
ეკოლოგიური ხარჯი თვეების მიხედვით												
ეკოლოგიური ხარჯი, მ ³ /წმ												
ეკოლოგიური ხარჯი, %												
საშუალო მრავალწლიური ხარჯის რამდენ %-ს შეადგენს ეკოლოგიური ხარჯი												

ცხრილი 2. თვიური და წლიური ხარჯების სიდიდეები 10%, 50%, 75% და 95% უზრუნველყოფისათვის

	იანვ	თებ.	მარტ	აპრ	მაისი	ივნ	ივლ	აგვ	სექ	ოქტ	ნოემ	დეკ	წელი
საშ													
მაქს													
მინ													
10%													
50%													
75%													

გზმ-ს ანგარიში წარმოდგენილი უნდა იქნეს წინამდებარე დასკვით გათვალისწინებული სტრუქტურის შესაბამისად.

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „შელერის“ მიერ წარმოდგენილ მდ. გუბაზეულზე „გუბაზეული 6“ ჰესის მშენებლობის და ექსპლუატაციის პროექტის სკოპინგის ანგარიშზე სავალდებულოა გზმ-ს ანგარიში მომზადდეს წინამდებარე სკოპინგის

დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.